

Literatuur:

Gruppe 47

Een nieuw begin in de westelijke zones, 1945-1949

De schrijversgroepering Gruppe 47 trachtte vanuit het nulpunt na de Tweede Wereldoorlog fundamenteën te leggen voor een nieuwe, maatschappelijk verantwoorde literatuur en voor de opbouw van een democratisch Duitsland. De groep ontwikkelde zich tot de meest invloedrijke schrijversgroepering van West-Duitsland.

De groeiende aandacht van schrijvers voor politieke en culturele vraagstukken kwam tot uiting in de oprichting van reeksen tijdschriften. Daarin werd aandacht besteed aan literatuur en literatuurkritiek, maar werd ook gedebatteerd over de toekomst van Duitsland. Toonaangevend was het tijdschrift *Der Ruf*, opgericht door Alfred Andersch en Hans Werner Richter. Toen *Der Ruf* een wat al te onafhankelijke koers insloeg, grepen de geallieerden in. Het blad werd in 1947 verboden.

Uit protest tegen deze maatregel richtte Hans Werner Richter de schrijversgroepering Gruppe 47 op. Voormalige medewerkers van *Der Ruf* en andere schrijvers kwamen bij elkaar om manuscripten voor te lezen en te discussiëren. De schrijvers waren het niet eens met de geallieerde literatuurpolitiek. Zij wilden een nieuwe literatuur doen ontstaan die vrij was van tradities en zich inzette voor democratie en gerechtigheid.

Het was tamelijk opzienbarend dat schrijvers zich eensgezind achter een politiek motto schaarden. Men was doorgaans tegen groepsvorming en hechtte veel waarde aan het individuele kunstenaarschap. Er waren dan ook schrijvers die heftige kritiek hadden op de *Meinungsterror* (opinieterreur) van Gruppe 47. Conservatieve schrijvers en voormalig nationaal-socialisten werden niet uitgenodigd. Ook een aantal uiterst progressieve schrijvers als Wolfgang Koeppen en Arno Schmidt hielden zich op afstand.

In de jaren vijftig en vroege jaren zestig vertegenwoordigde Gruppe 47 een jonge en maatschappij-kritische literatuur. Maar de solidariteit en het politieke idealisme van het eerste uur verwaterden. Als gevolg van de toenemende commercialisering van het literaire leven ontwikkelde Gruppe 47 zich later tot een belangengroepering. De laatste bijeenkomst vond plaats in 1967.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/438/gruppe-47>